



صحبت‌های مقامات ارشد آلمانی، انگلیسی و فرانسوی نشان می‌دهد؛ ایران باید گام دوم هسته‌ای را بردارد

اروپا در آزمون ۲ ماهه رد شد

به هیچ وجه بیراه نیست که سرنوشت تاریک توافق هسته‌ای را نتیجه هم‌افزایی اروپایی‌ها با آمریکا بدانیم. اگر قدری خوش بینانه نگاه کنیم، شرایط امروز جمع اثر خروج آمریکا از برجام به اضافه سکوت و عدم توانایی اروپا در تامین منافع ایران توصیف خواهد شد و در نگاهی واقع‌گرایانه تعمد اروپا در همراهی با آمریکا باعث شد تعهدات برجامی ایران حفظ شود، همه تحریم‌ها برگشته و فعال شوند و نهایتاً حداقل منفعت‌های درنظر گرفته‌شده برای ایران نیز به صفر میل کند. با وجود اینکه در ایام پیش از خروج آمریکا از توافق هسته‌ای، ایران همواره معترض به نوع رفتار اروپایی‌ها و آمریکا بود و از «تقریباً هیچ» ولی‌الله سیف، رئیس وقت بانک مرکزی تا تذکر محمدجواد ظریف که ایران حتی نتوانسته یک حساب بانکی در لندن باز کند، به خوبی گویای این است که پیش از ۱۸ اردیبهشت سال ۹۷ و زمانی که فشار آمریکا و تحریم‌های این کشور هنوز بهانه دست اروپایی‌ها نداده بود هم سه کشور آلمان، انگلیس و فرانسه حاضر نبودند به آنچه در توافق نوشته و امضا کرده‌اند، پایبند باشند.

بعدها یعنی پس از ۱۸ اردیبهشت سال ۹۷، سه کشور اروپایی متعهد شدند در قبال تداوم حضور ایران در توافق، با راه‌اندازی سازوکاری، مراودات اقتصادی مدنظر ایران را عملیاتی کنند و به اصطلاح هزینه پایدار ماندن برجام را بپردازند، اما هیچ‌گاه به عهد خود وفادار نماندند و هر بار وعده سرخرمن خود را تمدید کردند. اولین بار آنها ۱۵ مرداد و همزمان با اعمال مرحله اول تحریم‌های آمریکا



کند. در این ایام که حالا ۳۳ روز از آن می‌گذرد، اما اتفاق مثبتی که نیفتاد هیچ، بلکه واکنش‌های کشورهای اروپایی به سمت و سویی رفته که خیلی‌ها می‌گویند دیگر امیدی به بقای برجام نیست؛ نه امروز، نه ۱۸ تیر و نه هیچ زمان دیگر. «فرهیختگان» در شماره امروز خود به جزئیات این وقایع پرداخته است.

داشتند در مدت تعیین شده تا گام بعدی یعنی طی ۶۰ روز از ۱۸ اردیبهشت تا ۱۸ تیر اتفاق مثبت و موثری در راستای تامین منافع ایران در برجام بیفتد تا همان‌گونه که شورای عالی امنیت ملی اعلام کرده بود، ایران نیز از مسیر کاهش تعهدات خود باز ایستد و دوباره تعهداتش را به صورت کامل اجرایی

بخشی از پاسخ‌های ظریف به اظهارات تند وزیر خارجه آلمان در نشست خبری



آلمان: توقع معجزه نداشته باشید

آلمانی در پی تحریم‌های آمریکا و اقدامات عملی برلین برای تداوم این همکاری‌ها نیز به همین مقدار بسنده کند که «آلمان همچنان از برجام حمایت می‌کند.» هاینکه ماس پیش از این نیز در بدو ورود به تهران گفته بود تحقق منافع اقتصادی که به ایران در پی توافق هسته‌ای وعده داده شده، بدون آمریکایی‌ها دشوار خواهد بود و این یعنی بهتر است تهران انتظارانش را از طرف اروپایی از چیزی که هست هم کمتر کند. جناب وزیر بر لزوم اجرای کامل برجام از جانب ایران هم تأکید کرده و آن را عاملی کلیدی برای ثبات منطقه برشمرده بود. شاید هیچ‌یک از این مواضع محل تعجب نباشد اگر اظهارات وزیر خارجه آلمان کمتر از یک سال قبل را به یاد آوریم؛ جایی که گفت: «با آمریکا اهداف مشترکی را در قبال ایران دنبال می‌کنیم. ما فقط از نظر مسیرهایی که دنبال می‌کنیم، با یکدیگر اختلاف داریم.»

اینها تازه جدای از واکنش اولیه اروپا به تعیین ضرب‌الاجل ۶۰ روزه از سوی ایران است؛ واکنش تندی که سران اروپا براساس آن در بیانیه‌ای، مهلت ۶۰ روزه تعیین‌شده از سوی جمهوری اسلامی ایران برای اقدام و حرکت این اتحادیه برای جبران تحریم‌های یکجانبه آمریکا در قالب برجام را رد کرده بودند.

صریح‌ترین مواضع درباره وضعیت برجام را شاید بتوان اظهارات هاینکه ماس، وزیر خارجه آلمان در نشست خبری مشترک با ظریف دانست؛ جایی که او تقریباً آب پاکی را روی دست ایران ریخت و دو بار پیاپی تأکید کرد که نباید از اروپا انتظار معجزه داشت. وزیر خارجه آلمان مثل همه این‌ها یک سالی که از خروج آمریکا از توافق هسته‌ای می‌گذرد، از برجام حمایت کرد و وعده داد که تعهدات طرف اروپایی اجرایی خواهد شد.

هایکو ماس همین‌جا تصریح کرد که «البته نمی‌توانیم معجزه کنیم»، ولی گفت دولت متبوعش تمام سعی خود را خواهد کرد تا از شکست برجام جلوگیری کند. او اضافه کرد: «در همین راستا در حال حاضر در تلاش هستیم اینستکس را اجرایی کرده و آن مسیر را هم در سه کشور اروپایی و هم فراتر از آن راه‌اندازی کنیم.» وزیر خارجه آلمان از راینزی‌ها یا همتایان اروپایی برای بررسی نحوه ادامه برجام گفت و بار دیگر تأکید کرد که نباید در این باره منتظر معجزه بود. هاینکه ماس که از ابتدا بر کاهش تنش در منطقه نیز اصرار داشت، البته ترجیح داد درباره نقش دولت آلمان در فروش سلاح به برخی کشورهای حاشیه خلیج فارس جهت جنگ‌افروزی در منطقه سکوت کند و در پاسخ به سوالات درباره همکاری‌های شرکت‌های

فرانسه: هدف مشترک با آمریکا داریم

پلیس بد مذاکرات، جدا از بیانیه رسمی اتحادیه اروپا علیه اقدام برجامی تهدیدآمیز ایران، برای آنکه کار از محکم کاری عیب نکند هم که شده تأکید کرد تهران باید به تعهدات خود در توافق هسته‌ای پایبند بماند. مکرون البته برجام را ناقص هم خواند و خواستار آن شد که این توافق با افزودن بندهای مربوط به موشک‌های بالستیک به آن تکمیل شود. رئیس‌جمهور فرانسه هفته پیش هم در نشستی که در پاریس برگزار شد و ترامپ میهمان ویژه آن بود، مواضع کشورش در مورد ایران را در بسیاری موارد با آمریکا یکسان دانست. مکرون گفت قدرت‌های غربی می‌خواهند مطمئن شوند ایران به سلاح هسته‌ای دست نیابد و توضیح داد که برجام ابزاری برای رسیدن به این اطمینان خاطر تا سال ۲۰۲۵ بوده و حالا وقت آن است که آن را گسترده‌تر کرده و به یک ضمانت کامل در درازمدت رسید.

به گفته مکرون جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای، هدف مشترک فرانسه و آمریکا است و برای رسیدن به آن نیاز به آغاز مذاکرات بین‌المللی و همه‌جانبه جدید است. «روای پروبال دادن به برجام و کشیدن دامنه‌های آن به سایر مولفه‌های قدرت جمهوری اسلامی ایران البته مربوط به امروز و دیروز نیست و از همان ابتدا هم در دستور کار اروپایی‌ها قرار داشت.

قبل از هر نکته پایانی، نباید مساله مهمی را فراموش کرد؛ اروپایی‌ها در فراز و فرودهای تعاملات سیاسی و اقتصادی که در سال‌های گذشته با ایران داشته‌اند به هیچ وجه نتوانسته‌اند عملکرد مثبت و قابل‌اعتنایی به نمایش بگذارند و هر بار در مقابل همکاری و صداقت ایران، زیر میز زده‌اند و مسیر دیگری را در پیش گرفته‌اند. سه کشور فرانسه، آلمان و انگلیس در نقاط معلوم و روشنی هرچه داشته‌اند برای متوقف کردن ایران هزینه کرده‌اند؛ یعنی در دهه ۷۰ یا یکی دو پونده توطئه‌گونه و زدن زیر میز مذاکره مسیر تعامل را بسته‌اند، بعداً با کارشناسی و فریب در مساله هسته‌ای و دور زدن تیم ایرانی در دوران اصلاحات در مقابل عقب‌نشینی و کوتاه آمدن تاریخی ایران یعنی پلمب داوطلبانه صنعت هسته‌ای نشان دادند که به هیچ عنوان بنای همکاری و تعامل ندارند و در موارد بعدی هم به گونه‌ای دیگر. امروز اما به نظر می‌رسد دوباره یکی از همان تجارب تاریخی در روابط ایران با سه کشور اروپایی در حال تکرار است؛ یعنی یک سال ایران تحمل کرده، تعهداتش را به نحو احسن اجرا کرده و منتظر مانده تا شاید حداقل یک گام مثبت را کشورهای اروپایی به سمت ایران بردارند، اما حالا تنها چیزی که نصیبش شده، نامی از اینستکس است به اضافه کلی ادعا و تهدید درباره برجام، برنامه

انگلیس: ایران به تعهداتش پایبند باشد

محکم برای لغو تحریم‌ها تلاش کنند. فیلد هم مثل بسیاری از دیگر سران اروپایی از بازگشت تحریم‌های آمریکا عمیقاً ابراز تأسف کرد و گفت کشورش در کنار سایر اعضای باقی‌مانده در برجام از توافق هسته‌ای حمایت می‌کند. تزامنی، نخست‌وزیر انگلیس هم در نشست خبری مشترک با رئیس‌جمهوری آمریکا، مویه‌موهان حرف‌های مکرون را تکرار کرد و گفت اگرچه دولت تحت امرش روش‌های مختلفی با آمریکایی‌ها دارد، اما هر دو هدفی مشترک دارند و می‌خواهند ایران به سلاح اتمی دست پیدا نکند. او هم به سیاق همتایش در یک سال گذشته، تأکید کرد ایران باید به همه تعهداتش در برجام پایبند باشد.

انگلیس اگرچه به فاصله ۲۴ ساعت از کنار گذاشتن برخی محدودیت‌های هسته‌ای از سوی ایران، ریچارد مور، معاون سیاسی وزارت امور خارجه خود را برای بررسی آخرین تحولات برجام راهی تهران کرد تا لااقل در ظاهر نشان دهد پیام ایران را دریافت کرده و آن را جدی گرفته، اما رویکرد این کشور در یک ماه گذشته حکایت از آن دارد که مقامات لندن نیز بنایی بر تغییر رویه ندارند و انگار در همچنان قرار است بر همان پاشنه سابق بچرخد.

مارک فیلد، دیگر معاون وزیر خارجه انگلیس همان روز در نشست اضطراری مجلس عوام درباره برجام، از تمام کشورها از جمله چین و روسیه درخواست کرد با گام‌های

به فکر گام دوم باشید

صنعت دفاعی و مساله امنیت منطقه‌ای. به واقع این مجموعه همان پازل تکمیل‌کننده اقدامات آمریکا است و هیچ نقطه امیدوارکننده‌ای در آن دیده نمی‌شود؛ آنچنانکه دیدار دیروز وزرای امور خارجه ایران و آلمان و نشست خبری بعد از آن بیشتر از آنکه پیام همکاری و تعامل به همراه داشته باشد، شبیه یک مناظره سنگین سیاسی بود و نشان‌دهنده سطح بالای تنش‌ها میان دو کشور.

در این میان البته مساله تعجب‌برانگیز و البته متناقضی هم در داخل وجود دارد. بعد از نشست خبری وزرای امور خارجه ایران و آلمان که توصیف آن در بالا گفته شد، به جای موضع‌گیری قاطع وزارت امور خارجه، سخنگوی این سازمان در توییتری از امیدواری‌ها برای آینده برجام سخن گفت. سیدعباس موسوی در صفحه شخصی توییتر خود نوشت: «وزرای خارجه ایران و آلمان امروز (دبروز) درخصوص روابط دیرینه و دوستانه دوجانبه از جمله برجام و کاهش تنش در منطقه گفت‌وگوی خوب، صریح و سازنده‌ای

را جمع‌بندی کنند و تصمیم ۱۸ تیر را از امروز بگیرند، چراکه مشخص شده منتظر ماندن تا سررسید موعد ۶۰ روزه چیزی را تغییر نخواهد داد و اروپایی‌ها نه در مقابل کوتاه‌اند ایران حاضرند به تعهدات‌شان عمل کنند و نه در مقابل پیشروی کاهش تعهدات ذیل برجام.

در کنار این شرایط البته باید به این مساله توجه داشت که آمریکا نیز با وجود اینکه تلاش کرده با خبرسازی و عملیات رسانه‌ای به نوعی القا کند که نخست‌وزیر ژاپن برای پادربمانی به تهران می‌آید و قرار است میانجی‌کاهش تنش‌ها و آغاز گفت‌وگو میان ایران و آمریکا باشد، نه تنها از میزان خصومت‌های خود نکاسته، بلکه با اقداماتی مانند تحریم پتروشیمی آن هم یکی دو روز پیش از موعد سفر آبه به تهران، عملاً راهبرد دوگانه فشار-مذاکره را با قوت بیشتری پیگیری کرده و تصورها را برای احتمال کاهش تنش نیز اندکی مخدوش کرده است. در این شرایط قطعاً راهی برای ایران به جز قطع امید توامان از ژاپن و اروپا نیست و لذا مجبور است راهبرد عملیاتی و واقع‌بینانه‌ای را انتخاب کند تا در جنگ اقتصادی شکل‌گرفته مغلوب میدان نباشد. امروز دستگاه سیاست خارجی قاعدتا باید به این تصمیم رسیده باشد که پاسخ روز ۶۰ را در روز ۳۲ گرفته و لذا تدوین گام دوم اولویت بعدی است.